

KEMENES VIDÉK

(„KISCZELL és VIDÉKE”)

KÖZKÖZLEKŐ FÜGGETLEN ÚJSÁG.

(„KISCZELL és VIDÉKE”)

Hajnalunk minden virágja.

Felelős szerkesztő

Huss Gyula

Helyettes szerkesztő:

Bakonyi Imre

Cellődműk, D 6 m 5 l k i utca, Gombas ház — Ide iut-
sendők a lap szellemi és anyagi részét illető mindennek
küldemények

Előfizetési árak:
6 havi 8 kor. | Negyedévi 7 kor. —
évi 16 kor. | Egy évi ára — 30
Kiosztóval értékesítés: kedd, szerda és csütörtök.

A degenerációról

Egyre többször és hangosabban halljuk a panaszt, hogy a civilizáció rohamos fejlődése épp oly rohamos és nagy foku degenerációt szül, tehát közvetve az emberi nem végpusztulását siettet. Ez a paradox panasz épp oly régi, mint maga a civilizáció: hiszen ó aggodalmakat és fölajdulásokat olvashatunk a biblia-ban is, a mely az erkölcsi degenerációt szokta ostorozni; találunk benne példát is eleget, hogy a mikor az erkölcsi degeneráció gyökeréig megmérgezte az emberi nemet, a magasabb hatalom radikális eszközökkel pusztított el embert és degenerációt. Isten haragja s az emberi nem romlottága szünt a vízőönt, majd a tüzest is, mely Szodomát és Gomorát megemészte.

Azt mondhatnók, hogy a szellemi haladás magasabb fokának mindig kísérő tünete a panaszos felzudulás a degeneráció ellen. Legjobb pelda erre a modern francia társadalom, a mely szellemi élet és civilizáció dolgában meg mindig a legfejlettebb európai nemzet: — s ennek irodalma is viszatükrözi a degeneráció rombolása ellen táplált szorongó aggodalmakat.

Mi ennek az oka? Valóban igaz volna-e, hogy a civilizáció szüli a degenerációt és, hogy az emberi nem romlása felé siet a haladás útján?

Közönségesen azt szokták mondani, hogy a nép „degenerált,” — de könnyű

átlátni, hogy nagyon is tág értelemben használják ezt a szót Voltaképpen nem is szabadna olyan értelemben, mint a hogyan használni szokták.

Mivel a nagyobb népesedést, a nagy ipari és kereskedelmi központokat a civilizáció teremti meg, — őt lehetne okozni azért, hogy az egyes embernek kisebb tere maradjon a kifejlődésre. De viszont a létfenntartás helyes ösztöne ugy az állatot, mint a társadalmat arra sarkítja, hogy elmozdítsa a népesedést. Közgazdasági és politikai szempontból Malthus népességi elmélete ma már meghatározó álláspont és ellenkezőleg, elfogadott igazság, hogy minél számosabb a nemzet, annál nagyobb lehet a romlás, hogy boldogul. Ha tehát a nagyobb népesedést sok más fontos ok is követeli, akkor nem lehet a civilizációt vádolni azok miatt a bajok miatt, a melyek a túlnépesedéssel járnak. Csak egy esetben lehetne: — ha ezek a bajok nagyobbak lennének, mint a népesség szaporodásából származó hasznok.

De ilyen bajokról aligha lehet szó, mert a nép zöme minden valóságosság részint régenre sem állott, jobban fejlett egyénekből, mint ma. Mert a régibb kor átlag-emberét nem szabad azokhoz a hősközhöz és nagy férfiakhoz mérni, a kiknek páncéljáról, súlyos fegyvereiről legendák keringenek. A mai átlag — embert sem az atlétikához mérjük, a kiknek, például, a súlyemelés vagy a birkózás az élethivatásuk. A régi sirokban talált csontok nem nagyobbak, mint a modern

emberéi, sőt igen gyakran még a mai-aknál is kisebb méretűek.

Igaz, hogy a régieknek roppant izomerejük volt: de ezt ők is csak hosszú gyakorlattal szerették meg, éppen úgy, mint a mai kor emberei: az meg már éppen kétséges, hogy tagjaik, törzsük részarányosan volt-e alkotva; sőt inkább hihető, hogy régenre több külső jelét lehetett látni a degenerációnak, mint ma, mert akkoriban a folytonos gyakorlat, erőfeszítés egyes tagokat és testrészeket aránytalanul kifejlesztetett a test többi részeinek rovására, a melyeknek szükségképpen el kellett satnyulniok.

Egyébként együtt jár az étellel, hogy minden elő lény csak „árnyéka” ugyan-ugyanos lény „ideájának”: a természet törvénye ez tehát nem lehet természetellenes.

Nem csupán a nagy, városok lakosága közt sok a nem szép, vézna és vérszegény ember: a kisebb ember: a kisebb városok és falvak népei is épp oly korcsnak mondhatók. A katolai sorozások statisztikájából tudjuk, hogy míg viszonylag jól fejlett népből is a legényeknek csak kis hányada üti meg a mértéket. A kik ebben is degenerációt látnak, azt mondják, hogy az elkorcsodást részben az évszázadokon át dúló háborúk okozhatták részben pedig a nagy terhek, melyek legsúlyosabban mindig a közrendű nép vállait nyomták. Ez azonban csak feltevés: vagyis a rossz táplálkozás és a megerőltető testi munka a multban is

V á g y.

Mért gyötörd lelkemet szomorú magány?
Mert bántod szívemet képzelmi leány?
Tudnálak szeretni hón, egész a sirig,
De képzelt alakod, mint a köd, eloszlik.

Borongós fekete felhői az égnek,
Foszlányai vagytok bánatos lelkemnek!
Viharos tengernek tajtékzó hullama,
Mérhetlen fájdalom megnyilvánulása.

Mert egyedül vagyok, nincs, a ki szeressen
És viszont nincs, kiért a szívem epedjen.
Kifáradt elmémet nincs ki felvidítsa,
Bánatos szívemnek nincs vigasztalója.

Négy pusztá fal között nem fér meg a lelkem,
Száll ki a világba, száll át hegyen-völgyön
S addig száll, addig jár, míg rátalál arra,
Ki fájó szívemnek lesz a gyógyítója.

Ha fáradt fejemet kebledre hajthatom,
Eloszlatja búmat mézédés ajakad,
Kiderül felettem az ég s mosolyg a nap.

Nemo.

Művészet és üzlet.

Feri és Pali, vagyha úgy tesszük: Pali és Feri testvérek voltak. Külsőjük után itélve egyik se volt fiatalabb a másiknál, mivel Pali, az idősebb annnyival volt karcsubb, amennyivel Feri köpösebb volt. És egyik se volt okosabb, noha Feri volt az, a ki többet beszélt, és Pali, a ki kevesebbet unatozott. Így egymást kiegészítették. Egy jellemvonásuk azonban közös volt: egyikük se akart közönséges ember lenni. Erőven ez alatt azt, hogy nem akartak atyjuk kívánságának engedni, nem tesszék nekik a száraz filiszteri élet, hanem valami ismeretlen szabad ság után vágódtak folyton Feri mindenkép az ecset és festék; míg Pali, a természetesebb, a véso és márvány engedelmes alattvalójának tekintette magát.

Az atyjuk boszorkán nem küldte ki őket a művészet valamely hivatásos városába, pénzt sem adott nekik, hogy lelki vágyaikat és fantáziájukat kielégíthessék, hanem így szólt:

— Miután ti sem tanulni, sem pedig kereskedni üzletembe nem akartok, eredjétek, s merre nektek jól esik, de hazán ne jöjjetek.
— Éppen akkor, mikor szót a két-hu-
Maguk sem tudták, miért örülnek ugy de-
ték hogy életükben egy jelentos fordulat követ-
kezett. Szabadnak érezték magukat. Legelőször a fővárosban próbálták szerencsét. Kéves pénzt kaptak hazulról és miután a szent művészettel csak jökéddvel és mindkevesebb panasszal ki-

vántak foglalkozni mindkettőn irnoki állást váltaltak, melyből épen, hogy kőzdevényra es nép-
konhái étkezésre tellett. Mind a mellett vidám-
mak voltak és elbizakodottak abban a tudatban,
hogy soká ez úgy sem tart. Mintha csak ün-
tetni akartak volna a képmutatásukkal, hogy ne-
kik nem kellene ez a nyomoruság, de ők akárcsak:

Sokszor találkoztak ismerősökkel, a kik atyjuk üzenetét hozták el és ilyenkor örültek,
hogy egyesek, karorvendve mesélik mad „ap-
juknak, hogy mitcsinálnak a fiuk a fővárosban.

Egyszer egész váratlanul kaptak is tiz kor-
ronát. Ezen aztan festéket, vásznat meg egy kis
agyagot vásároltak és elkezdtek dolgozni. Nem
tudták azonban nyugodtan alkotni, mindig za-
varta őket az emlékezés. Minden kézvonalban,
minden mintázatban ott volt a sóvárgás harszélé.
Pali, az idősebb nem is titkolta, hogy beüzent
a nélkülözésbe, de nem mert szólni Ferinek, mert
tudta, hogy ő még mindig dacos és még kika-
cagná az indítványát, vagy pláne a „jobb utra
való térs” eszméjét.

Felhatározták egy napon, hogy atyjukat megfojzák örvendeztetni Születésnapjához kö-
küldenek neki Nem ékszett, vagy más előét,
hanem Feri majd megfesti apját, míg Pali
alkot róla. A terv tetszett nekik és hoz-
záfogott kiki a maga munkájához. Mind a za-
badozójukat felaldoztak, hogy az ajándékkal
mihamarabb elkészülhessenek.

Serényen dolgoztak míg váratlanul va ami
egészen más irányba sodorta ügyüket.

Épp úgy — sőt még nagyobb mértékben okosított degenerációt, mint ma.

Amde tudott dolog, hogy a civilizáció haladásával a gazdasági és jólét is nő vezeklik. A civilizáció tehát ilyen módon éppenséggel gyógyítja a bajokat és egyenesen csökkenti a degenerációt.

A külsőségek társadalmi.

Ha valaki képzeletében egy léghajóra, vagy repülőgépre ülne és madártávlatból vizsgálná a mi magyar társadalmunkat, akkor azt a szomorú megállapítást tehetné, hogy egész társadalmunk a külsőségek társadalmi.

Sehol a világon anyira nem hajszolják a különösegeket, mint nálunk. Mindenki keresetén, jövedelmén felül költekezik, és költekezésével lehetőleg a város, a megye, sőt ha bírja, az egész ország figyelmét magára akarja vonni. Senki nincs megeledve a maga pozíciójával, a maga társadalmi elhelyeződésével bármilyen magas legyen is az.

Nálunk csendben nem dolgozik senki. A mi szellemi munkásaink nagy része, karöltve a kereskedelmi és ipari előkelőségeinkkel hangosan, telekiabálva a világot dolgoznak. Nálunk született meg az a kifejezés országban, hogy valaki „hem szeg”, de nem is születhetett meg más mert nálunk vannak csak olyan emberek, a kik mindentül jelen vannak, mindenütt, ahol kiírják, adakoznak, mindenütt részt vesznek. Nálunk ehetséges az, hogy az újságolvasó már kívülről tudja egy névsor elolvasásának megkezdésekor, hogy a nev sorban kiknek a neveivel fog találkozni.

Nálunk rendez minden osztály, minden gazdasági rend, minden kereskedelmi ág külön mulatságot, minden valami módon egyvüvé tartozó harminc ember külön kört, klubot, vagy kaszinót alapít és nincs soha tíz ember, a kinek kedve volna együtt dolgozni, együtt munkálkodni valaminek az érdekében. Nálunk mennek karonfogva az utcán azok az emberek, a kik mikor elválnak, kezdik fogni a hurkot egymás nyakára, nálunk ülnek pezsgő mellett a kávéházban azok, akik két krajcárt nem bíznának egymásra, nálunk ragasztanak bankót a cigány homlokára azért, hogy lássák. Szinte azt lehetne hinni, hogy nálunk minden

ember szeretné minden krajcárra, — minden bankóra ráírni a nevét, hogy bárki, a kinek a kezébe kerül, tudja, hogy ki ad ki egyszerre ilyen nagy pénzeket.

És mindez azért, hogy lássák. A kávéházak egy a fővárosban, mint a vidéken sokkal jobban prosperálnak, mint más vállalkozások, mert ott sokan látják az embereket. Ha egy kis vidéki városból felmegy valaki Budapestre és egy előkelő szállóba száll. már egy hét múlva mindenki odamegy, nehogy lenézzék.

Egész társadalmi életünk a külsőségekre van alapítva. Ezért van az, hogy nálunk mindent a divat szabályoz. Irodalmi divatok, politikai divatok és gazdasági, divatok kergetik egymást nálunk, mert hiszen azt, a ki divatos, nagyon jól meg látja, észreveszi mindenki. Ha egy író felkapnak, akkor — mint mondani szokás — minden előkelő család asztalán helyet foglal annak az írónak egy könyve esetleg, sőt valószínűleg olvasatlanul, ha egy politikust divatba hoznak, akkor a legközelebbi vacsorán azt a politikust ott látjuk a divatos uraknál, és hogy valamilyen sorsjegynek vagy részvénynek a vétele divatos lesz, akkor az egész ország minden részén azt a részvényt veszik az emberek, tekintet nélkül annak realitására.

Minden fázisát a mi életünknek a divatok és külsőségek szabályozzák. És ez a nagyon furcsa szabályozó akasztja meg az ország igazi fejlődését.

Fejlődés csak tervszerűen történhetik. Tervszerűen és céltudatosan. Erre a legjobb példa Németország, ahol a divat nem hatalmasodott el, úgy mint Franciaországban, a melynek sorsa csak nagy gazdasága és belső eleganciája miatt van biztosítva. Nálunk ma már épp úgy uralognak a divatok, a külsőségek mint Franciaországban, de Franciaország gazdasága nélkül. A divatok és külsőségek pedig sohasem tervszerűek és céltudatosak. Nem szabad tehát divatokat külvétnünk, külsőségekre adnunk, hanem a külsőségek helyett a belső tartalom nivóját kell mindig szem előtt tartanunk.

A jelenkor legjebb tetőfedő anyaga az

ASBEST-PALA.

Elpnstíthatatlan, soha javítást nem igényel. Tűzmentes, fagymentes, vízhatlan és viharálló.

Alatta a padlás télen nem hideg, nyáron viszont nem meleg

KÖNNYŰ, mert a befedett terület négyzetméterenkint 10 kg., holott a holott a hornyolt cserépből négyzetmétere 40 kg., közönséges cserépből 65 kg., így palafedésre a legkönnyebb tető és a leggyöngyöbb fal is alkalmas.

Legmesszebbmenő jótállás!

Felvilágosítást, árjegyzéket és mintát kívánatra ingyen küldünk.

Magyar Asbest Palagyár

R.-T. Jánosháza.

Iroda: Zollner Bélánál Jánosháza

Márcól-holnapra.

— Szemelvények Dugonics András 1786-ik esztendőben írt „Etelka” című regényéből —

„A mostani morvákat Marháknak hívták a magyarok. Elsőben azért: mert hadi sámsíjokot valamely Marhacimert láttanak. Másodszor azért: mert az ellenségre útven, e szavakkal éltenek: Mrha-Mrha, valamint a mostani Horvátok ezekkel: Udri-udri, a magyarok pedig ezekkel: — Rajta-rajta”.

„Es a szó: Sátorosság, annyit tett a régi magyaroknál, mint házasság a mostaniaknál. Mert házaik nem lévén édes Eleinknek, új sátorokat vertek kedves magzatjok számára, hogy őket megpárosíthassák. Minekutánna osztán Magyarországon letelepedtenek, elhagyván a Sátorokat, házaikat építettek és így valamint a Sátorokat házakra, úgy a Sátorosságot is házasságra fordították”.

„Nem hiszem: hogy valamelyik nemzet mind kurtábban, mind igazabban kimondhassa annak a szónak erejét, melyet a zsidók így ejtenek ki: „Sabat”, mint a magyarok, midőn azt Etelkától Szünnapláznak lönni hallották, az az: olyan napnak, melyben a dologtól megszűnnek. Ebből a Szünnapból eredhetett az-után-is ama Szünnap, végre: Ünnap”.

„Régi magyarjaink igen sokat tartottak az álom felül. Az anyák fioknak szerencsésjeiket avagy szerencsétlenségjeiket azon alomtól függni gondolták, melyet fogantatások üdöjében láttanak. Például: Úgek (Árpadnak nagyatya) elvevén feleségül Emezat, azt álmolta még Sittyiában az asszony: mintha méhéből egy Fojó patkzott volna és urának ágyékjából dücsőséges fejedelem szármastanak volna; de nem a magok földjén sokasodtak volna meg. Ezen álomnak látásáról a gyermeket Álmosnak nevezték. E volt Árpadnak atya”.

„Lovancok annyit töltek régi Magyarainknál, mint Lovagok avagy Lovasok. Nem különben a lábón járókat Labancoknak mondották. Magyar seregünk Árpád idejében csupa Lovancokból állott. Gyűlöltek a Labancokat”.

„Kevesen tudják Magyaraink köztül, hogy Árpádnak vére mind eleddig el nem enyésett a Férj-fi ágba is. Nemcsak fenn vagon, hanem virágzik is Franciaországban, sok magyarainknak eme menedékhelyükben. A dolog így történt: Márk herceg, II. Géza kirájunknak egyik Testvérét látván, hogy országunkban semmit sem remélhetne, Németországon keresztül, egészen Franciaországba bujdosott. Itten Reines Hugónak, egy jó nemű és nagy Jóságú Embernek megtetszvéen, annak egyetlen leányát Katalint mindegy jóságával együtt elvette. Ennek a Márk hercegnak fia Vilhelm Kroy' várának tulajdonosa levén, magát Kroy-nak nevezte. Ennek hosszrendű unokáiból szármastanak osztán 5 nemzetségek, melyek a Jóságoknak külön neveik szerént különbözőféleképp nevezetnek Ezen nemzetségekben mindeddig virágzik örökemlékezetre méltó Árpádnak, messzire elterjedt ágazatokkal”.

„Ez a szó: Hon, annyit tett a régi magyaroknál, mint Haza. Ritkán élünk most vele különösen, de összeszerkesztve élcszer mondgyuk: Itthon, Othon. Mondgyuk azt is: se-honnai, se-honnajából került, az az bitang, kinek se háza, se hazája. Midőn Attila király hazajabeli vitézeit édes honnyainak nevezte, a magyar nyelvet nem érő nemzetek felvevén a Honnyai nevet, Attila királyunknak népét elsőben Honnoknak, az után Hunnoknak mondották”.

Szabó Lajos.

As apjuk ugyanis — mint aféle lány szivű apa — lassan megbocátáni kezdett nekik és egészen hirtelen leutasott hozzájuk.

A mint a fiuk hírlt vették, hogy itt van atyjuk, elhatározták, hogy semmi szin alatt nem árulják el a készülőben levő „ajándékok” és addig hasza nem mennek, míg munkájukkal teljeszen el nem készülnek.

Az apjuk pedig nevetve dorgálta őket:

— Nekem akarjátok titkolni az ajándékokat. Előttem most már hasztalan titkolódtok, tudok mindent és azért jöttem, hogy megmondjam nektek, ne merészeljétek azokat a meglepetésnek szánt tárgyakat elhozni. Fűtölök a munkátokra. Ha aroképet akarok, akkor elmegeyek majd olyan festőhöz, ki királyokat, főhercegeket, püspököket és minisztereket fest. A te képed, még ha én is vagyok rajta, az éléskamrába való befőttes takarónak. A te szobrozd Pali meg jó lesz madárijsztónék a földekre, vagy csak nem képzeled, hogy betenném a szalonomba, ahonnan meg vendégeimet riasztanám el veled.

A fiuk szemlesütve hallgatták e szavakat, majd föderült ábrázatuk, tetszett nekik ez a „műbirás” és a legközelebbi vonattal apjukkal hazautaztak. Néhány napra rá a papa firma táblája ekként hangzott: Kis J. és fiai.

Sz. S.

A Jánosháza-vidéki Takarékpénztár R.-T. 1911. évi zárszámadása.

TARTOZIK

Mérleg- számla.

KÖVETEL.

V A G Y O N			T E H E R		
	Korona	flil.		Korona	flil.
198 Pénzkészlet	24,835	31	152 Részvénytöke	200,000—	
200 Valtó (jelzálogilag biztosítva 150,000 K.)	1,449,151	—	170 Tartalékalap	147,000—	
193 Jelzálog	849,777	—	170 Biztosítéki alap	11,000—	858,000
193 Fedezet melletti folyószámlák	287,797	14	180 Nyugdíjalap		9,984
180 Ingatlanok: Intezeti ház 15 400—	15,400	—	190 Takarékbetétek	1 179,813 29	
6/II K. iskázi földbirtok 13 840—	13,840	—	193 Folyószámla betétek	67,862 82	1,247,675
192 Értékpapir	11,049	—	193 Viszli-számitolt váltók		435,951
1/II. Giro számla (O. M. Bank)	1,342	07	171 Adóhátralék		100
7/II M. kir. postatakarékpénztár	950	45	181 Ármeneti kamat		10,668
144 Felzserelés	870	—	67 Mult évi nyeresmény áthozat	383 84	
185 Előre fizetett visszlezámitolási kamat	3547	—	1911 évi tiszta nyereség	45,795'86	46,179 70
	2,108,558	97		2,108,558	97

TARTOZIK

Veszteség- és nyereség számla.

KÖVETEL

V E S Z T É S É G.			N Y E R E S É G		
Fő könyvi	Korona	flil.	Fő könyvi	Korona	flil.
195 Takarékbetét kamat	46,443'98		67 Mult évi nyeresmény áthozat	383	81
191 Folyószámla	2090'60	48,534	181 Valtó és jelzálog kamat	122,561	80
171 Kamatadó befizetve	4753'39		191 Folyószámla kamat	16,677'10	
— fizetetlen	100—	4,853	191 Idősen intézeteknél elhelyezett tőkék kamatai 440.20	17,117	30
194 Kezelési költség		2,755	186 Értékpapir kamat	370	
184 Fizetések		9,760	182 Üzletdíj és egyéb bevételek	1,718	48
185 Visszlezámitolási kamat		21,158	188 Hazber	600	
179 Adók		8 548			
104 Nyugdíj-alap kamatai		572			
180 Ingatlanból leírás	800—				
144 Felzserelésből leírás	90—	390			
— Nyeresmény egyenleg		46,179 70			
	142,751	42		142,751	42

A pénztárért: *Rauch Sándor s. k.,* pénztárnok. *Horváth Miklós s. k.,* elnök. *dubai Takách Márton s. k.,* igazgató.

A könyvelesért: *Zollner Ferenc s. k.,* aligazgató. *Márkus Gyula s. k.,* cégjegyző-főkönyvelő.

Benyó István s. k.,
ig. tag.

Dr. Götzl Gyula s. k.,
ig. tag.

Kohn Arnold s. k.,
ig. tag.

elcs. utólag.

megegyezőnek és helyesnek találtuk.

onlítottuk, a mindenben

Jánosháza, 1912. január hó 31-én.

Dr. Maróthy László s. h.,
f. b. elnök.

Löbl Ignác s. k.,
f. b. tag.

Tompa Mihály s. k.,
f. b. tag.

Jászovszky György s. k.,
f. b. tag.

JÓL JAR,
ki velem kezd!

Finom, fess, elegáns
és olcsó cipot kap

GOTTLIEB IZIDOR
„Turul“ cipőraktárában
CZELLDÖMÖLK
Sági-utca

